

Kulttuurin alueellisen harrastamisen erillisavustus

Teams-infotilaisuus 24.4.2025

Kulttuuri- ja vapaa-aika
Kulttuurin edistäminen,
kumppanuusyksikkö

Helsinki

Avustusinfo 24.4.2025 klo 10.30–11.30

Aikataulu:

- **Tervetuloa** (Jenni Peisa, Katri Tenhola)
- **Aiheeseen johdattavat puheenvuorot:**
 - Kaupunkitietopalveluiden esittely nuorten harrastamisesta (**Suvi Määttä**, erikoistutkija, kaupunkitietopalvelut)
 - Puheenvuoro nuorten harrastamisen esteistä (**Marjaana Martinez de Pinillo**, nuorten väkivallan ehkäisemisen projektipäällikkö, nuorisopalvelut)
- **Kulttuurin alueellisen harrastamisen erillisavustus** (Ulla Bergström, Jenni Peisa, Katri Tenhola)

[Avointa tutkimus- ja tilastotietoa lapsista ja nuorista Helsingissä](#)

[Avustuksen verkkosivu](#)

Lisätiedot: erityissuunnittelijat **Jenni Peisa**, p. 09 310 20455, jenni.peisa@hel.fi ja **Katri Tenhola**, p. 09 310 27249, katri.tenhola@hel.fi

Nuorten osallistaminen harrastuksiin

Havaintoja Kannelmäestä Nuorten väkivallan ehkäisy-hankkeen toiminnan kautta

Nuorten väkivallan ehkäisy-hanke

- Hankeaika 1.11.2023 – 31.10.2025
- Toimintaa Kaarelan nuorisotyöyksikössä, pääsääntöisesti Kannelmäessä
- Alueellinen ja nuorisotyöllinen lähestymistapa
- Huomio myös perheissä ja yhteisöissä
- Toimintatutkimuksellinen ote
- Prosessiarviointi, iteraatiot
- Yhtenä tavoitteena saada nuoret osallistumaan hankkeen järjestämään toimintaan ja kiinnittymään tätä kautta nuorisotyöhön, harrastukseen tai muuhun mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan

Nuorten kohtaaminen

- Eri toimialojen edustajista koottu työryhmä pohtimassa levotonta tilannetta eri näkökulmista, lisäksi kysytty nuorilta syitä harrastusten puutteeseen

Aikuiset eivät osaa kohdata nuoria → Nuoria ei nähdä asiakkaina → Ennakkoluulot → Lisää levotonta käytöstä

Ryhmään kuulumisen tarve → Hyväksyntä → Ei saa hyväksyntää muulla tavalla → Positiivisen kohtaamisen tarve

Ei tarpeeksi harrastuksia → vähän mahdollisuuksia alueella → tarve ohjattuun, ilmaiseen toimintaan → tarve nuorilähtöiseen toimintaan

Nuorten kohtaaminen

Nuorten kanssa pidempi prosessi:

- Tutustuminen ja luottamus
- Nuorten kanssa keskustelu harrastustoiveista
- Toimenpiteiden suuntaaminen ja kokeilu, nuorten toiveiden mukaisesti (mininuta, futis, studiotoiminta, lajikokeilut, aamupalaryhmä, nuorten työllistäminen, waveboard-leiri, Stadikka-retket)
- Yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (kulttuuri- ja kirjastopalvelut, kotohanke, Samanu-hanke)

Nuorten osallistaminen

Mitä kannattaa ottaa huomioon?

- Kuinka nuoret tavoittaa ja kohtaa (paikat ja luottamus)
- Mitä he haluavat harrastaa
- Sijainti!
- Harrastukseen ”saattaminen”
- Tyttöerityisyys, tapahtumat tytöille
- Perheiden informointi/lupa
- Yhteistyö nuorisotalon tai muiden palvelujen kanssa nuorten tavoittamiseksi ja nuorten tarpeiden kartoittamiseksi ja toiminnan mainostamiseksi
- Nuori mukaan ohjaajaksi! (Treamer)

Helsinkiläislasten ja –nuorten harrastaminen

24.04.2025

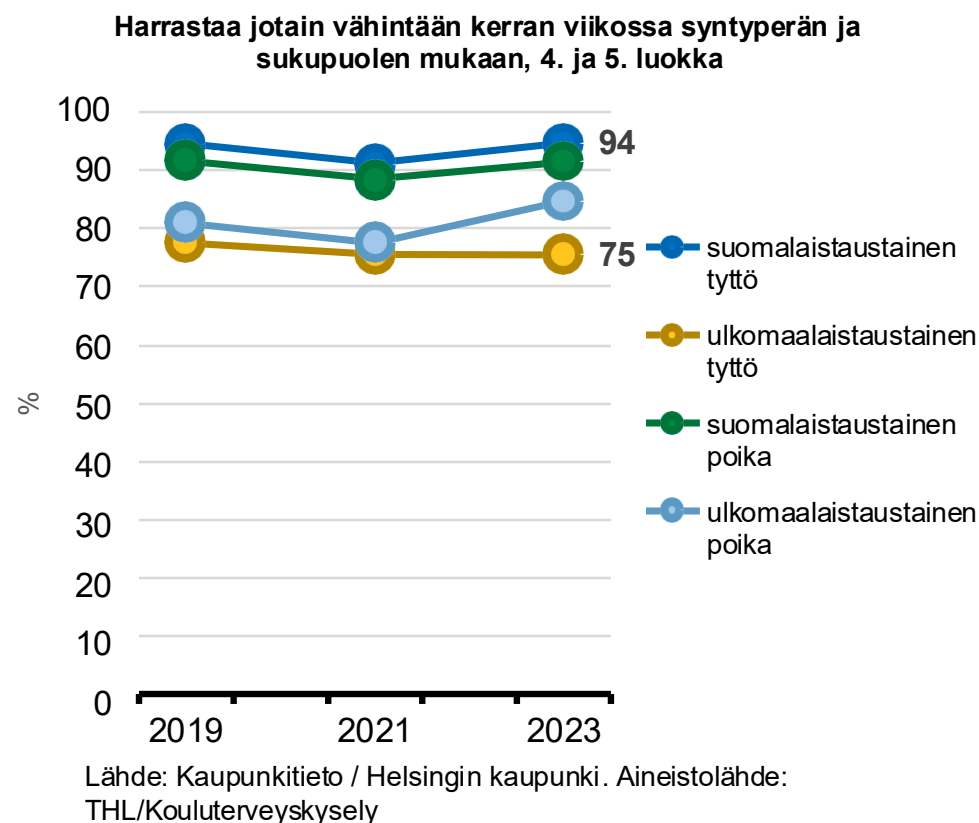
Suvi Määttä
Erikoistutkija
Kaupunkitietopalvelut
Strategiaosasto, Kaupunginkanslia

Helsinki

Pääviesti: Valtaosalla lapsista ja nuorista on jokin harrastus ja harrastamisen yleisyys on parantunut korona-ajan notkahduksesta, mutta väestöryhmien ja asuinalueiden väliset erot harrastamisessa ovat selkeitä, myös taiteen ja kulttuurin harrastamisessa.

Miten eroja harrastamiseen
osallistumisessa voidaan
kaventaa tutkimuskirjallisuuden
mukaan?

- Ohjattuun harrastustoimintaan osallistuminen on helsinkiläisillä keskimääräistä yleisempää.
- Taide- ja kulttuuriharrastaminen on harvinaisempaa kuin liikunnan harrastaminen.
 - Esim. 8. ja 9. luokan oppilaista 24 % harrastaa ohjatusti taidetta tai kulttuuria viikoittain ja 32 % omatoimisesti, kun 61 % liikuntaa ohjatusti ja 74 % omatoimisesti.
- Erityisesti liikunnan harrastaminen eriytyy Helsingissä.
 - Nuoret, jotka asuvat korkeamman sosioekonomisen taustan perheessä, molempien vanhempien kanssa ja harrastusmahdollisuuksiltaan tai sosioekonomiselta asemaltaan paremmilla asuinalueilla, osallistuvat muita useammin.
 - Ulkomaalaistaustaiset tytöt osallistuvat muita harvemmin liikunnan harrastamiseen.

Ketkä harrastavat muita harvemmin ohjattua taidetta tai kulttuuria?

Yksilö/nuori:

- Pojat harvemmin kuin tytöt.
- Suomalaistaustaiset pojat selvästi harvemmin kuin muut.

Perhe:

- Perhemuoto: yksinhuoltajaperheissä asuvat harvemmin

Asuinalue:

- Keskitason sosioekonomisen aseman alueilla **yleisempää** => korkeimman taideharrastavuuden peruspiirien joukossa on useita alueita, jotka luokittelevat sosioekonomiselta asemaltaan keskitasolle.

Ohjattu taide
tai kulttuuri

Muutos:

- Yleistynyt verrattuna v. 2019, mutta silti huomattavasti harvinaisempaa kuin liikunta.
- Etenkin ulkomaalaistaustaisten harrastaminen yleistynyt vuosien 2019 ja 2023 välillä.
- Yleistynyt varsinkin niillä alueilla, joilla harrastaminen muita harvinaisempaa v. 2019.

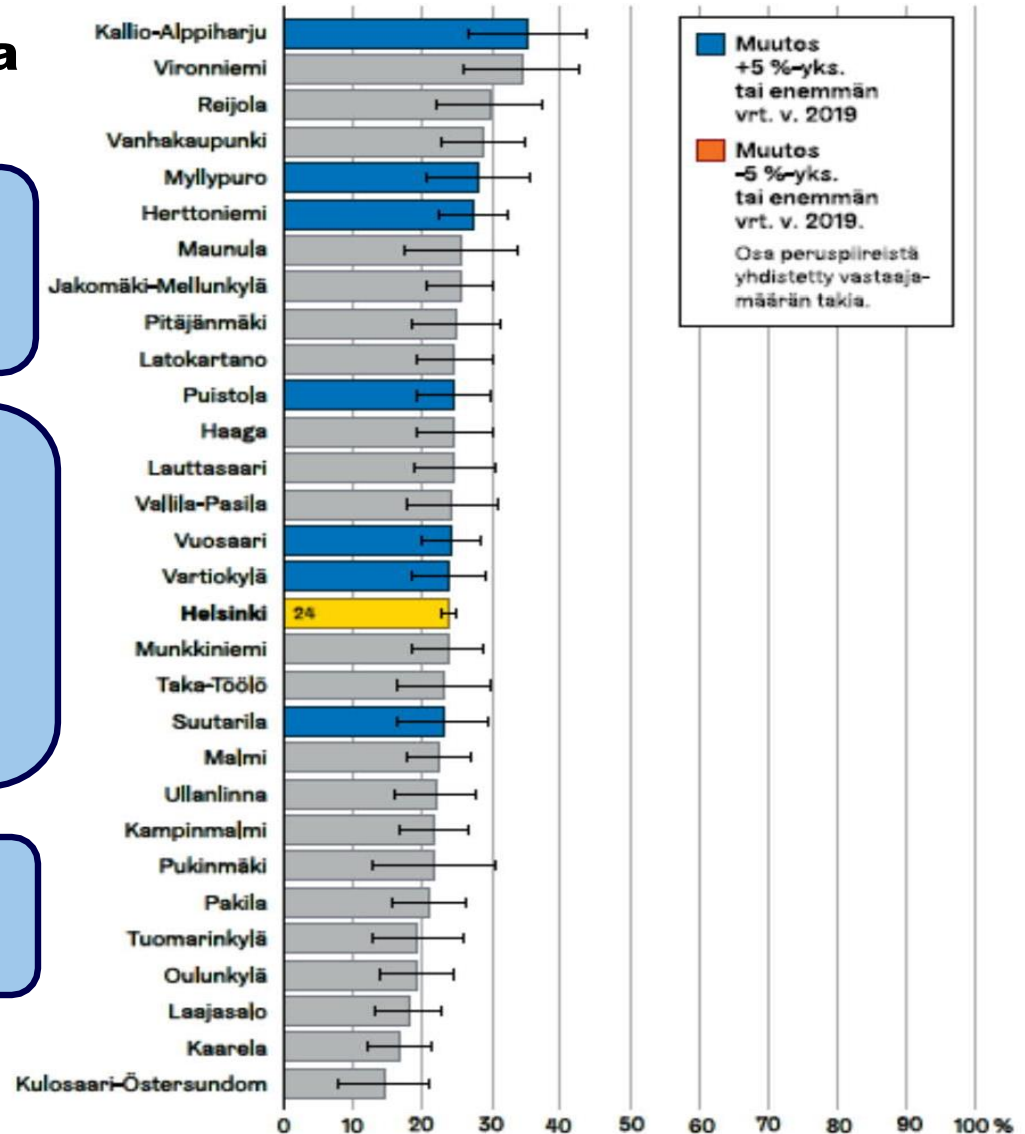
Taide- ja kulttuuriharrastamisessa alueelliset erot vähäiset

Monet peruspiirit, joissa säännöllinen taiteen tai kulttuurin harrastaminen on yleisintä, luokittelevat sosioekonomiselta asemaltaan keskitasolle, mm. Kallio-Alppiharju, Reijola, Vanhakaupunki ja Herttoniemi.

Sosioekonomisesti huono-osaisempaan neljännekseen lukeutuvissa Jakomäessä, Mellunkylässä ja Myllypurossa ohjattuihin taideharrastuksiin osallistuneiden nuorten osuus on yli Helsingin keskiarvon, kun taas ohjatun liikunnan harrastamisen osuudella mitattuna alueet jäävät vertailun häntäpäähän. Erityisesti Kaarelassa taideharrastavuus jää matalaksi liikunnan harrastamisen ohella.

Taideharrastusten yleisyys ei ole laskenut millään alueella, vaan tilanne on kaikkialla joko kohentunut tai säilynyt ennallaan.

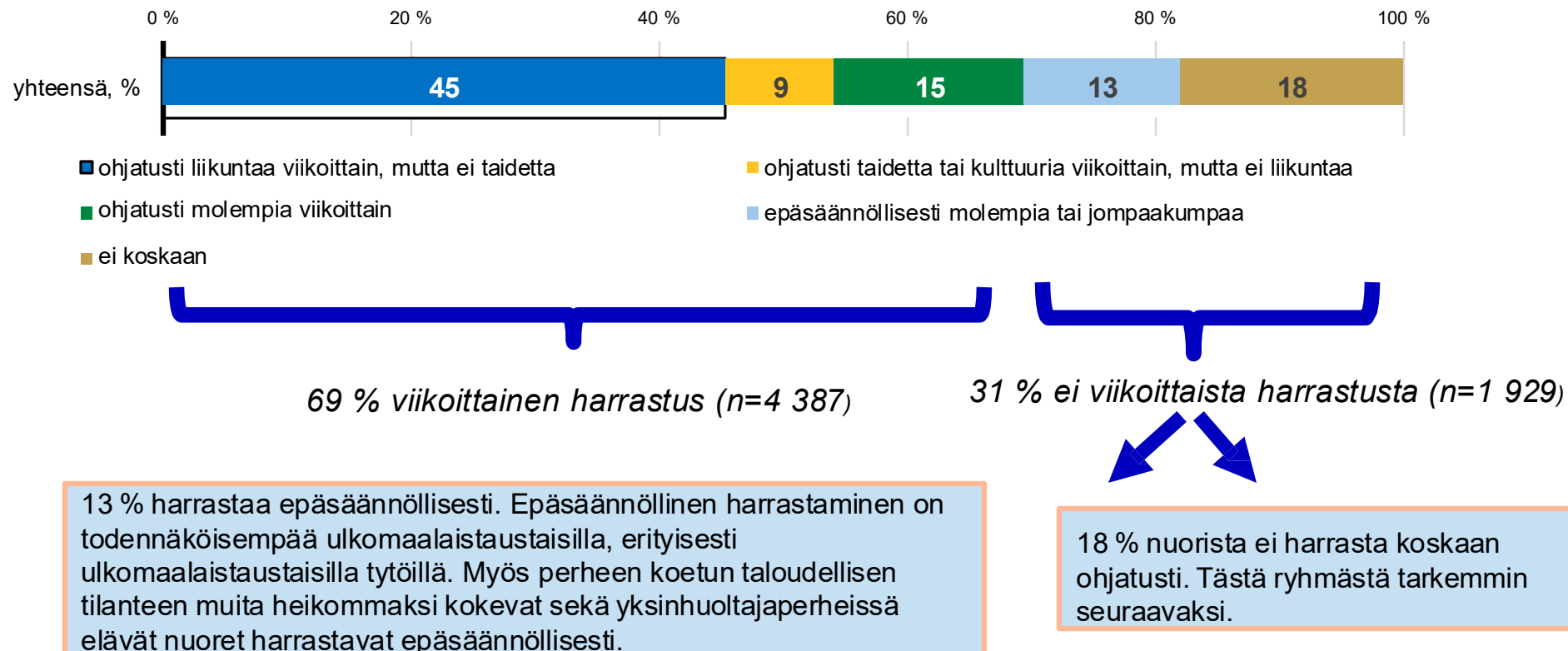
Helsinki

Lähde: Kaupunkitieto/Helsingin kaupunki. Aineistolähde: THL/Kouluterveystutkimus, Helsingin aineisto.

N. 30 % ei harrasta ohjatusti viikoittain - Keitä he ovat?

Perusopetuksen 8.- ja 9.-luokkalaisten ohjattuun harrastustoimintaan osallistuminen Helsingissä vuonna 2023

Ketkä osallistuvat muita harvemmin ohjattuun harrastustoimintaan?

Yksilö/nuori:

- Pojat, varsinkin suomalaistaustaiset

Perhe:

- Perheen koettu taloudellinen tilanne: mitä heikommaksi se koetaan, sitä harvemmin harrastaa.
- Perheessä esiintynyt työttömyys
- Perhemuoto: yksinhuoltajaperheissä asuvat muita harvemmin

Asuinalue:

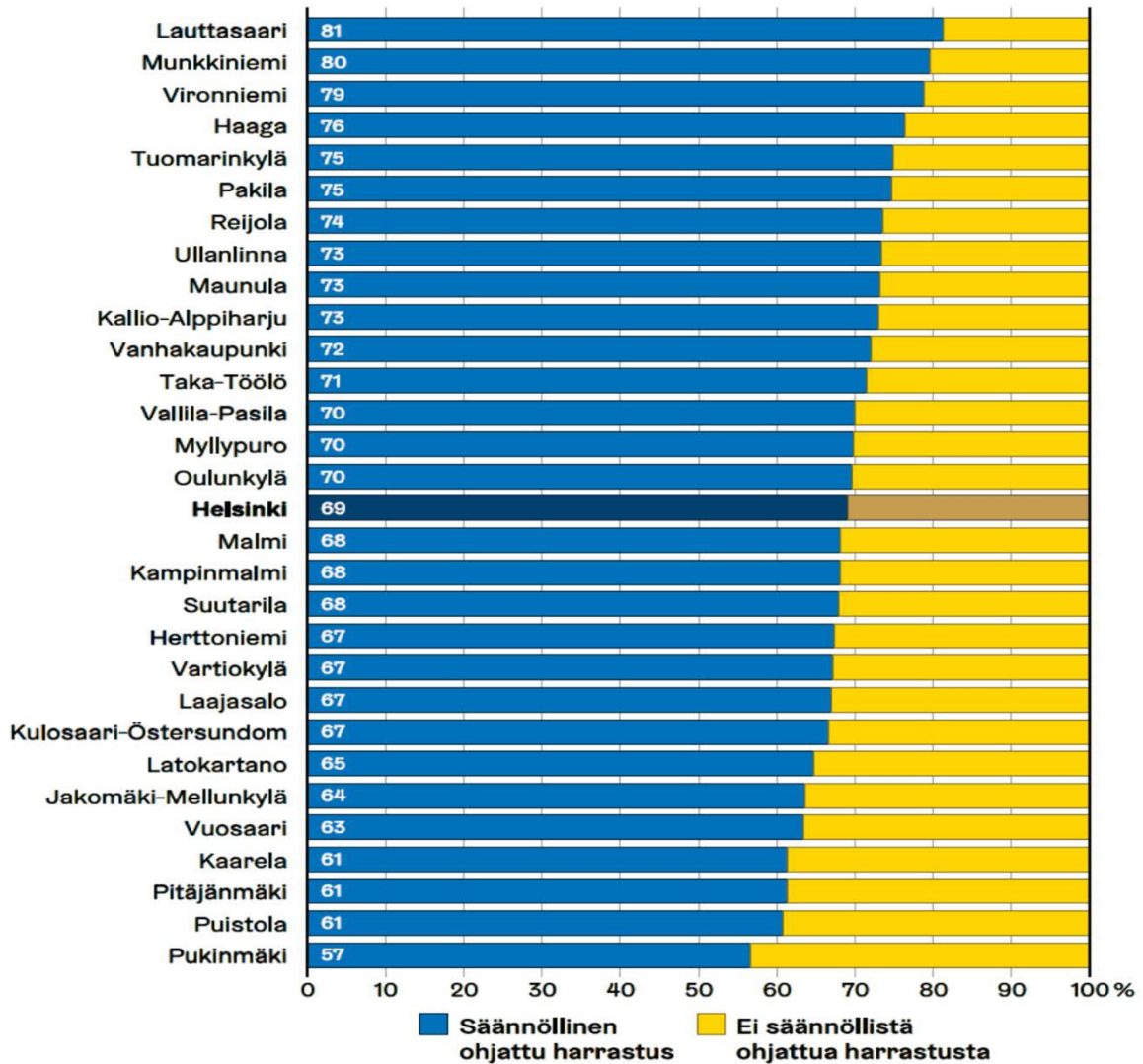
- Keskittason tai matalan sosioekonomisen aseman asuinalueilla asuvat muita harvemmin
- Koetut harrastusmahdollisuudet asuinalueella (kiinnostavuus, tietoisuus ja sijainti): mitä heikommaksi koetaan, sitä harvemmin harrastetaan

Ohjattu
harrastaminen (ei
koskaan)

Muutos:

- Väestöryhmien väliset erot ovat selkeitä, vaikkakin ovat kaventuneet hieman vuosien 2021 ja 2023 aikana.
- Kaventumista selittää se, että harrastaminen on yleistynyt enemmän niissä ryhmissä, joissa se oli harvinaisinta vuonna 2019.

- Ohjattu harrastaminen on yleisintä varsinkin kaupungin eteläisiin ja pohjoisiin osiin kuuluvissa peruspiireissä.
- Peruspiireistä, joissa ohjattu harrastaminen on yleisintä, 6/10 kuuluu korkeimman sosioekonomisen asuinalueen luokkaan. Ja päinvastaisesti.
- Pääsääntöisesti niillä alueilla, joissa ohjattu harrastaminen on yleisintä, myös alueen harrastusmahdollisuudet koetaan muita useammin hyviksi.

Lähde: Kaupunkitieto/Helsingin kaupunki. Aineistolähde: THL/Kouluterveyskysely, Helsingin aineisto.

Miten harrastamisen mahdollisuuksia kaikille voitaisiin edistää?

Yksilö/Nuori

- Sukupuolen ja syntyperän merkityksen parempi ymmärtäminen, esim. kulttuuristen **sukupuoliroolien** merkitys.
- Lasten ja nuorten **toiveiden kuuleminen ja osallistaminen** harrastustoiminnan ja -tarjonnan suunnitteluun.
- Niiden **nuorten tunnistaminen**, jotka haluaisivat harrastaa ohjatusti, mutta eivät saa siihen yhtäläisiä mahdollisuuksia esim. perhetaustansa vuoksi.

Perhe

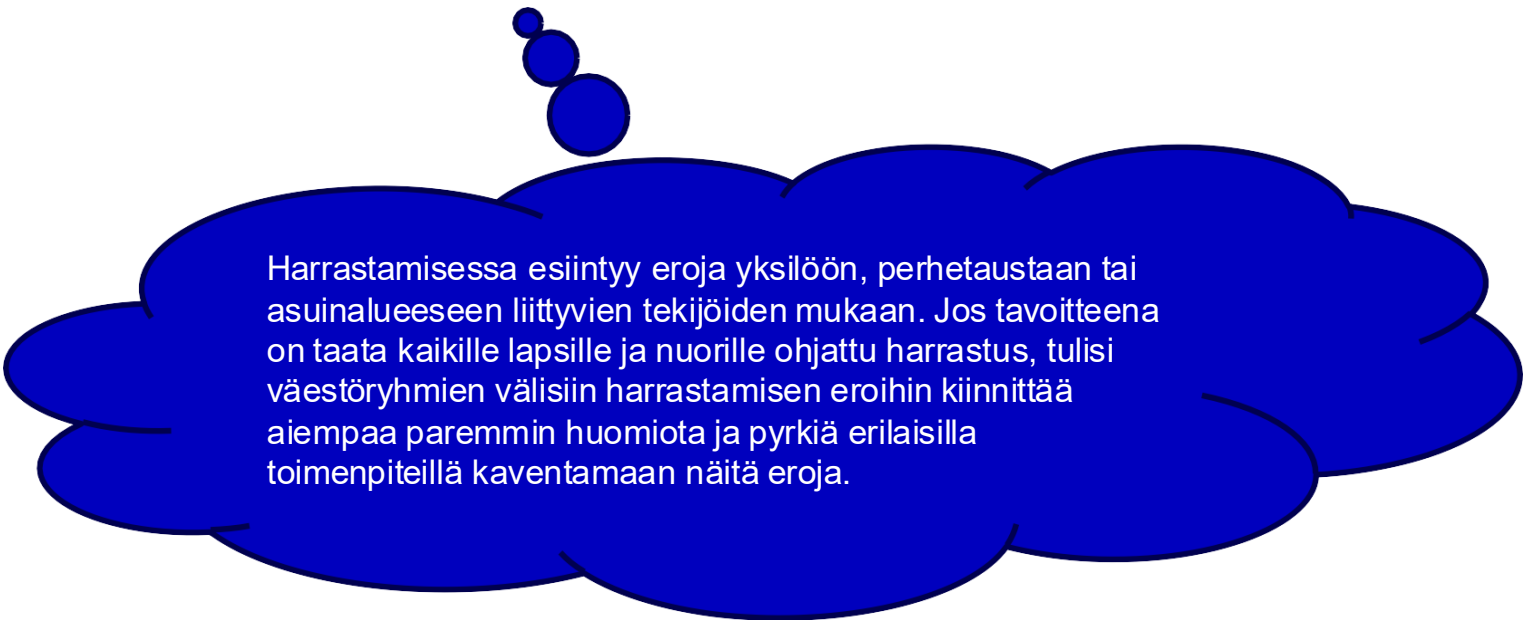
- Erityishuomion kohdistaminen matalan sosioekonomisen aseman perheisiin ja yksinhuoltajaperheisiin, esim. **taloudellisten ja ajallisten resurssien merkitys**.
- Harrastamisen **ylisukupolvisuuden ymmärtäminen**, taustalla ei vain konkreettiset esteet vaan myös esim. vanhemman itse saama malli lapsuudesta, yhteiskuntaluokan merkitys resursseissa ohjata ja kannustaa harrastamiseen
- Perheiden **tiivimpi osallistaminen** harrastustoiminnan ja -tarjonnan suunnitteluun.

Asuinalue

- Toimien **kohdentaminen erityisesti alueille**, joissa perheiden sosioekonominen asema on matala tai joissa harrastusmahdollisuudet koetaan heikommiksi.
- Saavutettavuus, saatavuus, edullisuus ja sosiaalinen ympäristö
- Kouluilla ja varhaiskasvatuksella voi olla tärkeä rooli harrastuksiin tutustuttamisessa ja sitouttamisessa erityisesti **niiden kohdalla, jotka eivät saa mallia tai tukea kotoaan**.
- **Turvallisuuden** kokemuksen parantaminen, naapuruston sosiaalisen koheesion merkitys

Tutkimuskirjallisuus kannustaa edistämään harrastamisen yhdenvertaisia mahdollisuuksia sen tuomien monien myönteisten hyvinvointivaikutuksien takia. Harrastustoiminta voi olla erityisen merkityksellistä haavoittuvassa asemassa oleville, koska sen tarjoama suojaava vaikutus voi puskuroida myönteisesti toisessa elinympäristössä, kuten kodissa, havaittuja haitallisia tai puutteellisia vaikutuksia.

Toisaalta **kaikki eivät välttämättä halua harrastaa** ohjatusti eikä ole kunnollista tilannekuvaa siitä, että kuinka suuri osa ohjattujen harrastusten ulkopuolella olevista on heitä, jotka haluaisivat harrastaa, mutta eivät siihen taustansa vuoksi saa yhtäläistä mahdollisuutta.

Harrastamisessa esiintyy eroja yksilöön, perhetaustaan tai asuinalueeseen liittyvien tekijöiden mukaan. Jos tavoitteena on taata kaikille lapsille ja nuorille ohjattu harrastus, tulisi väestöryhmien välisiin harrastamisen eroihin kiinnittää aiempaa paremmin huomiota ja pyrkiä erilaisilla toimenpiteillä kaventamaan näitä eroja.

Kiitos!

Lisätietoja:

<https://kaupunkitieto.hel.fi/fi/kaupunkitiedon-julkaisut>

<https://kaupunkitieto.hel.fi/fi/lapset-ja-nuoret/lasten-ja-nuorten-sosiaaliset-suhteet-ja-turvallisuus/harrastaminen>

Alueellisen harrastamisen erillisavustus

Millaista toimintaa tuetaan?

- Avustusta myönnetään **eriytymistä ehkäisevään lasten ja nuorten matalan kynnyksen taide- ja kulttuuriharrastustoimintaan** sekä **uusien toimintamallien** kehittämiseen.
- Tavoitteena on taide- ja kulttuuriharrastusten kautta **vahvistaa lasten ja nuorten luottamusta tulevaisuuteen**, omaan **osaamiseen** sekä omiin **vaikutusmahdollisuuksiin**.
- Tuettavan toiminnan tulee **tunnistaa** lasten ja nuorten harrastamisen **esteitä** ja tarjota niihin ratkaisuja.
- Hankkeiden tulee kohdentua **kaupunkiuudistusalueille** (Malmi, Malminkartano-Kannelmäki, Mellunkylä, Meri-Rastila) tai **muille alueille, joissa lasten ja nuorten harrastustoimintaan osallistuminen on alhaista suhteessa kaupungin keskiarvoon** (hakijan omat **perustelut** / tutkimustieto tässä olennaista).
- Toiminta tulee suunnata pääasiassa **9–18-vuotiaille** lapsille ja nuorille.
- Toimintaa, johon on **helppo lähteä mukaan**, ja joka ei vaadi aikaisempaa kokemusta, pitkäaikaista sitoutumista, korkeaa osaamistasoa tai omia harrastusvälineitä.
- **Kaikille avointa**, ensisijaisesti **maksutonta** toimintaa. (Perustellusta syystä toiminta voi olla suunnattu myös yksinomaan jollekin erityisryhmälle.)
- Lähtökohtaisesti **kolmevuotisia hankkeita**.

Alueellisen harrastamisen erillisavustus

Mihin arvioinnissa kiinnitetään huomiota?

Hankkeissa olennaisia ovat saavutettavuus, turvallisuuden kokemus sekä niiden lasten ja nuorten tavoittaminen, jotka eivät saa mallia tai tukea harrastamiseen kotoa. Toimien kohdentamista varten tulee **kuulla lasten ja nuorten toiveita, ymmärtää sukupuolen ja syntyperän merkityksiä** sekä **tunnistaa nuoret, jotka haluaisivat harrastaa ohjatusti**, mutta eivät saa siihen mahdollisuuksia.

Eduksi katsotaan:

- useamman toimijan yhteishankkeet
- yhteistyö järjestöjen ja yhteisötoimijoiden välillä
- uudenlaisten toimintamallien kehittäminen ja pysyvien käytänteiden löytäminen
- lasten ja nuorten osallisuuden ja toimijuuden kehittäminen
- pysyvä ohjaaja tai muu lapsen/nuoren tukena oleva aikuinen
- toiminnan elinkaari ja jatkuvuus hankekauden jälkeen.

Toimenpiteissä toivotaan huomioitavan erityisesti esimerkiksi **matalan sosio-ekonomisen aseman perheet, yksinhuoltajaperheet** sekä **perheiden rooli** lasten ja nuorten harrastamisessa. Eduksi katsotaan, jos hanke mahdollistaa myös **pidempiaikaista mukanaoloa**.

Alueellisen harrastamisen erillisavustus

Avustuksen hakeminen

- Hakuaika on **22.4.2025–21.5.2025**. Lähetä hakemuksesi viimeisen päivän **klo 16:een** mennessä.
- Kulttuuri- ja kirjastojaosto päättää rahoitettavista hankkeista **elokuussa 2025**.
- Vuonna 2025 myönnettyjen avustusten käyttöaika on vuoden **2025 elokuusta vuoden 2026 heinäkuun loppuun** saakka.
- Avustusta myönnetään lähtökohtaisesti **kolmivuotisille** hankkeille.
- Avustus voi kattaa **enintään 80 prosenttia** koko kolmivuotisen hankekauden hyväksyttävistä menoista (hakemuksella laskuri).
- Varattu määräraha **300 000 € / vuosi**. Myönnettävät summat **n. 30 000–100 000 euron** välillä / hanke.
- Kolmivuotiskauden avustuksista tehdään päätös vuosittain hakemukseen perustuen, eli **avustus on vuosittain vahvistettava jatkohakemuksella**. Tuolloin raportoidaan myös kuluneen hankevuoden toiminta. Raportti vaikuttaa jatkorahoituksen myöntämiseen.

LIITTEET:

- **Hankesuunnitelma** haetulle ajanjaksolle (tarkempi suunnitelma tulevalle hankevuodelle ja suuntaviivat seuraaville vuosille).
- **Tiliote** tai muu pankin ilmoitus tilinomistajasta, josta tulee näkyä sekä tilinomistaja että tilinumero.

Liitteet toimitetaan samassa sähköisessä asiointipalvelussa, jossa itse hakemus tehdään.

Alueellisen harrastamisen erillisavustus

Avustushaussa kokeillaan erillistä Rimberty-järjestelmää

- Haussa **pilotoidaan** kaupungin ulkopuolista Rimberty-avustusjärjestelmää. Keräämme hakijoilta haun yhteydessä myös palautetta sen toimivuudesta.
- Hakemusta pääsee täyttämään osoitteessa <https://hel.rimberty.fi/>
- Organisaatiolle pitää luoda **uusi käyttäjätunnus**, vaikka olisitte aikaisemmin käyttäneet Rimberty-järjestelmää jossain muussa haussa.
- Hakemusta voi esikatsella ennen hakua ja keskeneräisen hakemuksen voi tallentaa luonnokseksi.
- Hakemuksen lähettämisen jälkeen hakemusta voi **muokata vielä 24h ajan**. Sen jälkeen hakemusta ei voi enää muokata, vaikka hakuaika ei olisi vielä päättynyt.
- Niitä toimijoita, joille avustusta myönnetään, pyydetään vielä erikseen vahvistamaan hakemuksen jättäjän oikeus toimia organisaation nimissä. Tästä annetaan erillinen ohjeistus.
- Myös avustuksen käytön raportoinnissa hyödynnetään Rimberty-järjestelmää.